

De Adhan: Een oproep tot getuigenis

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
﴿وَإِذَا نَادَيْتُمْ إِلَى الصَّلَاةِ اتَّخَذُوهَا هُزُوءًا وَلَعِبًا ذَلِكِ بِأَنَّهُمْ قَوْمٌ لَا يَفْقَهُونَ﴾ (٥٨)

سورة المائدة ، ٥٨

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ
"لَوْ يَعْلَمُ النَّاسُ مَا فِي النَّدَاءِ وَالصَّفِّ الْأَوَّلِ ثُمَّ لَمْ يَجِدُوا إِلَّا أَنْ يَسْتَهْمُوا عَلَيْهِ
لَاسْتَهَمُوا، وَلَوْ يَعْلَمُونَ مَا فِي التَّهَجِيرِ لَاسْتَبَقُوا إِلَيْهِ، وَلَوْ يَعْلَمُونَ مَا فِي الْعَتَمَةِ
وَالصُّبْحِ لَأَتَوْهُمَا وَلَوْ حَبْوًا"

البخاري، الأذان، ٩؛ مسلم، الصلاة، ١٢٩

Geliefde gelovigen,

Elke dag horen miljarden mensen op aarde allerlei stemmen. Sommigen roepen op tot handel, anderen nodigen uit tot vermaak, weer anderen zetten aan tot wereldse bezigheden. Maar tussen al die stemmen klinkt er één die al eeuwenlang harten wakker maakt, zielen doet herleven en de mens uitnodigt tot zijn Heer. Dat is de Mohammedaanse oproep tot het gebed: de adhan. De adhan is niet slechts een aankondiging dat het tijd is om te bidden. De adhan is de luide verkondiging van de eenheid van Allah. De adhan is een oproep tot aanbidding. De adhan is een van de krachtigste kenmerken van de islamitische identiteit.

Onze Verheven Heer zegt in de Koran: "**Wanneer jullie oproepen tot het gebed, maken zij daar een spot en spel van.**"¹ De adhan en het gebed vormen dus een scheidslijn. Voor de gelovigen zijn zij een oproep tot aanbidding; voor de ongelovigen onthullen zij hun ontkenning.

Geliefde broeders en zusters,

Ook het ontstaan van de adhan is op zichzelf een leerzame gebeurtenis. In Medina groeide de moslingemeenschap en was de Moskee van de Profeet ﷺ gebouwd. Maar er was nog geen manier vastgesteld om de mensen op te roepen tot het gebed. De metgezellen overlegden dagenlang. Voorstellen zoals het luiden van een klok of het blazen op een hoorn kwamen ter sprake. Maar Allah schonk deze gemeenschap een eigen kenmerk dat haar onderscheidde van andere gemeenschappen. Abdullah ibn Zayd (ra) leerde de woorden van de adhan in een droom en vertelde deze aan de Boodschapper van Allah ﷺ. De Profeet ﷺ bevestigde dat deze droom waar was en droeg Bilal al-Habashi (ra) op om de adhan uit te spreken. Toen de eerste adhan boven de hemel van Medina klonk, begon niet alleen een oproep tot het gebed, maar ook een stem van geloof die zal voortduren tot aan de Dag des Oordeels.

Beste moslims,

Over de verdiensten van de adhan zei de Profeet ﷺ:
"Als de mensen zouden weten welke beloning er ligt in de adhan en in de eerste rij, dan zouden zij daarvoor loten."²

In een andere overlevering zei hij: "De muezzins zullen op de Dag des Oordeels de langste halzen hebben."³

Onze geleerden hebben uitgelegd dat dit betekent dat de muezzins op die dag een hoge rang en grote eer zullen genieten. De Profeet ﷺ zei ook: "Iedere mens, djinn, steen en boom die de stem van de muezzin hoort, zal op de Dag des Oordeels ten gunste van hem getuigen."⁴ Denk hierover na, geliefde broeders en zusters. De stem van de muezzin bereikt niet alleen mensen; het is een oproep tot getuigenis die de hele schepping omvat.

Beste aanwezigen,

De metgezellen hoorden de adhan niet alleen; zij leefden ernaar. Er wordt overgeleverd dat toen Umar ibn al-Khattab (ra) de woorden hoorde die Abdullah ibn Zayd (ra) in zijn droom had gezien, hij vol enthousiasme naar de Profeet ﷺ ging en vertelde dat hij dezelfde woorden eveneens in een droom had gehoord. Zo verenigden de harten van de metgezellen zich rond dezelfde goddelijke oproep. Een andere indrukwekkende gebeurtenis vond jaren later plaats. Na het overlijden van de Boodschapper van Allah ﷺ verliet Bilal (ra) Medina en deed een lange tijd geen oproep tot het gebed. Toen hij jaren later terugkeerde naar Medina, vroegen Hasan en Husayn hem om opnieuw de adhan te verrichten. Toen Bilal tijdens de fajr-adhan de woorden uitsprak: "**Ashhadu anna Muhammadan Rasulullah**" "Ik getuig dat Mohammed de Boodschapper van Allah is" dacht de hele stad Medina dat de Profeet ﷺ was teruggekeerd. De mensen raakten diep ontroerd en barstten in tranen uit. Want deze stem herinnerde hen niet alleen aan het gebed, maar ook aan de Boodschapper van Allah ﷺ.

Beste broeders en zusters,

Wanneer de adhan klinkt, is het soennah om stil te staan, aandachtig te luisteren, de woorden van de muezzin te herhalen en daarna een smeekbede te verrichten. De Profeet ﷺ zei: "Wanneer jullie de muezzin horen, herhaal dan wat hij zegt."⁵ Vervolgens gaf hij de blijde tijding dat de daaropvolgende smeekbede wordt verhoord. Laten wij de adhan daarom niet behandelen als zomaar een geluid. Bij iedere uitspraak van "**Allahu Akbar**" dienen wij stil te staan bij de grootheid van Allah. Bij iedere "**Hayya 'ala as-salah**" moeten wij voelen dat onze Heer ons uitnodigt in Zijn aanwezigheid. Bij iedere "**Hayya 'ala al-falah**" moeten wij ons opnieuw realiseren dat ware redding ligt in de aanbidding van Allah.

O Allah, laat onze harten herleven door de betekenis van de adhan. Maak ons tot degenen wier ogen gericht zijn op het gebed en wier oren luisteren naar de oproep tot het gebed. Maak ons tot dienaren die hun leven vormgeven naar Uw oproep en Uw leiding. Amin.

¹ Mâide, 5:58

² Buhârî, Ezân, 9; Müslim, Salât, 129

³ Müslim, Salât, 14

⁴ Buhârî, Ezân, 5

⁵ Buhârî, Ezân, 7; Müslim, Salât, 11